

Statens jordbruksverks föreskrifter om obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä;

SJVFS 2010:58

Saknr K 20

Utkom från trycket
den 20 juli 2010

beslutade den 15 juli 2010.

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 3, 5 och 9 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. samt efter samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt följande.

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

Tillämpningsområde

1 § Denna författning innehåller föreskrifter om villkor för registrering av och obligatorisk hälsoövervakning i anläggning med avelsfjäderfä.

Definitioner

2 § I denna författning avses med

anläggning: verksamhet med fjäderfä, registrerad av Jordbruksverket som anläggning för avelsfjäderfä eller kläckeri godkänd för handel. En anläggning kan bestå av ett eller flera stall eller andra byggnader eller markområden där fjäderfän hålls och som är geografiskt koncentrerade till en enhet. Till anläggningen räknas även stallens närmaste omgivning,

avelsfjäderfä: fjäderfä som är 72 timmar gamla eller äldre och som är avsedda för produktion av bruksfjäderfä eller fjäderfä avsedda för produktion av föräldradjur,

anläggning för avelsfjäderfä: Verksamhet med uppfödning eller kläckäggsproduktion avseende föräldradjur eller far- och morföräldradjur,

bruksfjäderfä: fjäderfä som är 72 timmar gamla eller äldre och föds upp för produktion av kött eller ägg för konsumtion eller för att genom utsättning vidmakthålla viltstammen,

daggamla kycklingar: kycklingar som inte mottagit foder och som inte är äldre än 72 timmar,

djurutrymme: utrymme avsett för fjäderfäuppfödning eller äggproduktion som är skilt från annat utrymme genom separat ventilationssystem, täta väggar, golv och tak samt med upprättade hygiengränser (epidemiologisk enhet),

far- och morföräldradjur: fjäderfä avsedda för produktion av föräldradjur,

fjäderfä: höns, kalkoner, pärlhöns, ankor, gäss, vaktlar, duvor, fasaner, raphöns och strutsfåglar (*Ratitae*) som föds upp eller hålls i fångenskap för avel, produktion

¹ Rådets direktiv 2009/158/EG av den 30 november 2009 om djurhälsovillkor för handel inom gemenskapen med och för import från tredje land av fjäderfä och kläckägg (EUT L343, s.74, 30.11.2009, Celex 32009 L158)

av kött eller ägg för konsumtion eller för att genom utsättning vidmakthålla viltstammen,

flock: fjäderfä med samma hälso- och immunitetsstatus som hålls i samma djurutrymme,

förrum: rum genom vilket inpassering till eller utpassering från djurutrymme ska ske via en hygiengräns och som även är avsett för förvaring och byte av skyddsutrustning samt för personlig rengöring,

föräldradjur: fjäderfä avsedda för produktion av bruksfjäderfä,

handel: försäljning, leverans, överlåtelse eller annan form av utsläppande på marknaden av fjäderfä, kläckägg eller sperma,

hygiengräns: en bänk eller annan avgränsning som sluter tätt vid golvet, är minst 40 centimeter hög och avdelar förrummet i en "ren" del mot djurutrymme och en "oren" del mot ytterdörren eller vid dörren in till ett av flera djurutrymmen med gemensamt förrum,

kläckeri: anläggning som med hjälp av maskinell ruvning och kläckning producerar mer än 50 000 daggamla kycklingar per år,

kläckerilokal: lokal i kläckeri för lagring, ruvning, kläckning av ägg och sortering och packning av kyckling,

kläckägg: befruktade ägg avsedda för kläckning,

officiell veterinär: en veterinär som fått särskilt förordnande av Jordbruksverket att utföra sådana uppdrag som EG rätten kräver ska utföras av en officiell veterinär,

registreras: uppsättas i en av Jordbruksverket skapad förteckning över anläggningar som uppfyller kraven i denna författning och tilldelas ett för anläggningen särskiljande nummer, och

stall: byggnad (hus) avsedd för fjäderfäuppfödning eller äggproduktion, bestående av ett eller flera djurutrymmen och förrum.

Registrering av anläggning

3 § Kläckeri eller anläggning med avelsfjäderfä med höns och kalkoner ska registreras hos Jordbruksverket.

Anläggning med avelsfjäderfä av annan art än höns och kalkoner ska registreras hos Jordbruksverket om anläggningen för ut ägg eller fjäderfä till annat land inom Europeiska unionen eller bedriver export.

4 § Ansökning om registrering ska ske på blankett fastställd av Jordbruksverket. Villkoren i denna författning ska vara uppfyllda för att registrerad anläggning ska tilldelas ett registreringsnummer.

5 § Om villkoren i denna författning inte följs kan Jordbruksverket tillfälligt upphäva eller slutgiltigt återkalla registreringen.

6 § Den som är ansvarig för verksamheten enligt 3 § ska underrätta det laboratorium som Jordbruksverket anvisar om varje flyttning av flockar från uppfödning anläggning till produktionsanläggning. Vid ägarbyte, utökning, nedläggning eller annan väsentlig ändring av verksamheten i en anläggning ska Jordbruksverket underrättas inom en månad.

Allmänna villkor för anläggning

7 § I en anläggning får ingen annan verksamhet utövas än det som anläggningen är registrerad för.

En anläggning får inte använda sig av personal som utanför anläggningen hanterar fjäderfä eller produkter av fjäderfä eller andra fåglar i fångenskap.

Med andra fåglar i fångenskap i andra stycket avses alla fåglar som hålls i fångenskap av varje annat skäl än de som avses i definitionen av fjäderfä, även sådana som hålls för uppvisning, utställning, tävling, uppfödning, försäljning eller hobbyverksamhet.

Personal som är direkt sysselsatt med annan animalieproduktion än fjäderfäproduktion ska följa de särskilda hygienregler som den officiella veterinären godkänt.

Jordbruksverket kan tillåta att samma personal tjänstgör vid flera registrerade anläggningar om det finns särskilda skäl, såsom servicepersonal, avbytartjänst samt vid provtagningar, infångande av djur till slakt eller vid könssortering. Sådan personal ska följa de särskilda hygienregler som godkänts av den officiella veterinären.

8 § En registrerad anläggning får endast ta emot fjäderfä, kläckägg och sperma som kommer direkt från en annan registrerad anläggning.

9 § Vid anläggning ska journal föras över verksamheten. Journal för avelsanläggning och kläckeri ska föras enligt 22 och 48 §§.

Dokumentationen ska bevaras i två år inom anläggningen och på begäran visas för den officiella veterinären.

10 § Varje anläggning ska ha en officiell veterinär knuten till anläggningen.

11 § En officiell veterinär ska besöka anläggningen eller kläckeriet med följande tidsintervall

1. vid far- eller morföräldradjuranläggning för uppfödning eller kläckäggsproduktion, kvartalsvis,
2. vid annan registrerad anläggning än den som avses i punkt 1, halvårsvis, och
3. vid kläckeri, kvartalsvis.

Besöken ska ske under varje ägglägningsperiod vid den tid när det är lättast att upptäcka sjukdom.

12 § Varje besök enligt 11 § ska innefatta minst följande moment

- a. genomgång av anläggningens verksamhet,
- b. inspektion av fjäderfäna,
- c. undersökning av eventuellt sjukt eller dött fjäderfä,
- d. kontroll av att erforderlig provtagning enligt bilaga 2 har ägt rum,
- e. tillägg till journalen av förhållanden av veterinärmedicinsk natur samt datum för veterinärbesök, och
- f. genomgång och kontroll av journalen.

Den officiella veterinären ska före den 1 mars varje år avge rapport om i vilka besättningar kontrollbesök har skett. Rapporten ska lämnas till länsstyrelsen i det län

där anläggningen är belägen. Länsstyrelsen ska sedan vidarebefordra denna rapport till Jordbruksverket. Om det vid besöket upptäcks att bestämmelserna i denna föreskrift inte upprätthålls ska veterinären omedelbart anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen i det län där anläggningen är belägen.

13 § Den som ansvarar för verksamheten ska se till att hälsotillståndet hos fjäderfäna följs genom en systematisk hälsokontroll och serologiska undersökningar i enlighet med bilaga 2. Prov som tagits enligt dessa föreskrifter ska sändas in till det laboratorium som Jordbruksverket anvisar för analys. Proverna ska skickas enligt särskilda anvisningar av denna myndighet.

14 § Om det bland fjäderfä i en anläggning uppträder onormal minskning i äggproduktionen, onormal dödlighet, låg kläckbarhet, låg befruktningsprocent eller andra tecken på försämrat hälsotillstånd ska en officiell veterinär genast kontaktas.

Den officiella veterinären eller Jordbruksverket kan i händelse av misstanke om sjukdom bland fjäderfä ålägga den som ansvarar för verksamheten att sända sjukt eller dött fjäderfä eller annat provmaterial till laboratorium för undersökning.

15 § En anläggning ska vara så konstruerad och underhållen att risken för smittöverföring från annan fjäderfäproduktion minimeras.

16 § Förutom besök av djurägare, djurskötare, veterinär, kontrollpersonal och servicepersonal ska antalet besök minimeras. Besök ska anmälas till och godkännas av djurägaren eller ansvarig djurskötare. Den som transporterar foder eller ägg får inte medges tillträde till djurutrymmen. Samtliga besökare ska följa de hygienregler för besökare som den officiella veterinären har godkänt.

17 § Alla redskap och annan utrustning samt alla maskiner som används inom anläggningen ska vara av material som är lätta att tvätta och desinfektera.

18 § Regelbunden skadedjursbekämpning ska utföras av personal som har behörighet att hantera bekämpningsmedel av klass 1 SOX.

19 § Döda eller sjuka djur som påträffas ska genast avlägsnas. Kontroll av förekomst av döda eller sjuka djur ska ske minst en gång per dygn.

20 § Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor.

21 § Så snart som möjligt efter äggläggningen ska ägg samlas in och desinfekteras.

22 § Journal för registrerad anläggning ska innehålla uppgifter om

1. mottagning och leverans av fjäderfä och sperma med angivande av föräldradjurens identitet, datum och leverantörens namn. Noteringen ska ske på sådant sätt att varje leverans kan följas tillbaka till leverantören,

2. produktionsresultat inkluderande uppgifter om avvikelser från det normala,

3. sjuklighet och dödlighet. Vid förhöjd dödlighet/gallring utöver det normala ska uppgift om orsak inkluderas,
 4. uppgifter om och resultat av provtagning,
 5. foderleveranser,
 6. vaccinationer,
 7. coccidiostatikaanvändning och annan medicinering,
 8. utförd skadedjursbekämpning inkluderande uppgifter om datum för utförd bekämpning och vem som anlåtats,
 9. besök, och
 10. leveransmottagare av kläckägg.
- Journalen ska sparas i minst två år.

2 KAP. SÄRSKILDA VILLKOR FÖR ANLÄGGNING MED AVELSFJÄDERFÄ MED HÖNS OCH KALKONER

Utformning av lokaler

Stall m.m.

23 § Stallet ska innehålla minst ett förrum med hygiengräns och ett eller flera djurutrymmen. Ett förrum kan vara gemensamt för flera djurutrymmen. Det ska vara god ordning i stallet. Ytterdörrar ska hållas låsta och vara försedda med skylt som upplyser om att det är förbjudet för obehöriga att komma in.

24 § Stallet och lokalerna i detta ska ha konstruerats och vara i sådant skick att risken för att gnagare och fåglar kommer in minimeras.

25 § Markområdet inom två meter runt stallet ska hållas fritt från föremål och växtlighet (frizon).

26 § Markytor närmast ytterdörrar och portar för in- och utlastning som leder till djurutrymmen ska, på en yta av minst två meter rakt ut från dörren och en meter på vardera sidan om denna, vara hårdgjord och sanerbar. Dessa ytor ska vara konstruerade så att vatten rinner av dem.

27 § Inom anläggningen men utanför djurutrymmen ska det finnas ett lämpligt utrymme för undersökning och provtagning av skadade, sjuka eller döda djur samt möjlighet till kyld tillfällig förvaring av de döda djur som ska provtas eller sändas till laboratorium.

Förrum

28 § I förrum ska det finnas minst en hygiengräns. Hygiengränsen ska vara placerad så att den alltid måste passeras före respektive efter vistelse i ett djurutrymme.

I ett förrum med flera djurutrymmen ska hygiengränsen vara placerad i direkt anslutning till ingång till respektive djurutrymme om djurutrymmena kan hållas smittskyddsmässigt isolerade från varandra. I annat fall placeras hygiengränsen vid ingång till förrummet. Om ett förrum är gemensamt för flera djurutrymmen, och

hygiengränsen är placerad vid ingången från det gemensamma förrummet, ska byte av skor eller skoskydd ske även vid hygiengränsen till varje djurutrymme. Det ska finnas en dörr mellan djurutrymmet och hygiengränsen så att damm från djuren inte kommer ut dit.

Finns det ägginsamlingsrum i direkt anslutning till djurutrymmen ska det finnas två hygiengränsar, en yttre vid ingången till stallet och en inre vid ingången till varje djurutrymme.

29 § I den del av förrummet som är belägen närmast ytterdörren (oren del) ska det finnas en särskild plats för förvaring av ytterkläder samt en förvaringsplats för besöksjournaler.

I delen närmast djurutrymmet (ren del) ska det finnas en särskild plats för förvaring av skyddskläder och för på- och avklädning av dessa. I denna del ska det också finnas tvättställ med rinnande varmt och kallt vatten, flytande tvål och pappershanddukar.

Om ett förrum är gemensamt för flera djurutrymmen ska tvättställ med tillbehör eller möjlighet till handdesinfektion vara placerat i anslutning till ingången till varje djurutrymme.

Djurutrymme

30 § I varje djurutrymme ska

1. det finnas en dörr för personal m.fl. som leder till förrummet
2. det finnas en port som leder direkt ut ur stallet och som är avsedd för in- och utlastning av djur, golvströ m.m.
3. golv, tak, väggar, fönster och dörrar vara hela och täta samt lätta att rengöra och desinfektera. All inredning ska vara av material som är lätt att rengöra och desinfektera,
4. avloppet vara försett med gnagarsäkert lock. Avloppsvatten ska hanteras så att risk för smittspridning inte uppkommer,
5. det finnas separata system för ventilation, foderförsörjning och lågtrycksdelen av vattensystemet. Fodersilo och den slutna delen av fodersystemet får dock vara gemensam för flera djurutrymmen.

Hygien och skötsel m.m.

31 § Insättning av djur i ett djurutrymme ska alltid ske omgångsvis och får inte ske innan djurutrymmet har tömts helt på djur från föregående djuromgång.

32 § Innan en djuromgång placeras i ett djurutrymme ska hela utrymmet, med all inredning och utrustning och alla där befintliga redskap, vara noggrant rengjort och därefter desinfekterat. Reparationer och ändringar i ett djurutrymme ska utföras innan utrymmet desinfekteras. Sedan djurutrymmet desinfekterats och fram till dess att djuren har levererats till slakt får inte maskiner, redskap eller annan utrustning tas in i djurutrymmet utan föregående desinfektion. Strömedel som varit väl skyddat mot förorening får dock tas in utan föregående desinfektion.

33 § Särskilda skyddskläder och skodon ska finnas för användning i djurutrymme. Djurutrymmet får inte beträdas av personal utan denna utrustning. Andra besökare

ska använda skyddskläder och skoskydd av hållfast engångsmaterial. Skyddsutrustning ska tillhandahållas av djurägaren. Handtvätt samt byte av skyddskläder och skor eller skoskydd ska ske vid passering av hygiengräns.

3 KAP. SÄRSKILDA VILLKOR FÖR KLÄCKERI

34 § Ett kläckeri ska hållas så avskilt från annan djurhållning att risken för smittspridning minimeras.

35 § På ett kläckeri får det inte förekomma andra fjäderfän än daggamla kycklingar kläckta på samma kläckeri.

36 § Ett kläckeri får inte kläcka föräldradjur samtidigt som det kläcks bruksfjäderfä.

37 § Stallet och lokalerna i detta ska vara konstruerade och i sådant skick att gnagare och fåglar inte kan komma in.

38 § I kläckeri ska samtliga utrymmen ha golv, tak, väggar, fönster och dörrar som är hela och täta samt lätta att rengöra och desinfektera. Inredning och utrustning ska vara av god kvalitet. God ordning ska råda.

39 § Transport av ägg, utrustning och personal ska ske i samma riktning som hanteringskedjan. Dörrar mellan olika utrymmen ska hållas stängda.

40 § Kläckerilokal ska ha separata utrymmen för

1. mottagning och desinfektion av inkommande ägg,
2. lagring av ägg,
3. ruvning,
4. kläckning,
5. könssortering, packning, vaccination och behandling av daggamla kycklingar,
6. uttransport av kycklingar,
7. disk, rengöring och desinfektion av ruvvagnar, kläckbackar och kycklingtransportlådor, och
8. förråd för kartonger och annat emballage.

41 § Rum som används för inpassering till eller utpassering från en kläckerilokal ska innehålla en hygiengräns. Hygiengränsen ska ha samma utformning och funktion som anges i 28 §. Den "rena" delen ska vara vänd mot kläckerilokalen. Rummet är även avsett för förvaring och byte av skyddskläder samt för personlig rengöring.

Byte av skyddskläder och skor eller skoskydd ska ske vid passering av hygiengräns.

42 § Ägg ska desinfekteras innan inläggning i ruvare samt dagen före beräknad kläckning. Det desinfektionsmedel som används ska ha god bakteriedödande effekt.

43 § Minst en gång årligen ska varje utrymme i kläckerilokal inklusive biutrymmen rengöras och desinfekteras. Dock ska utrymme för kläckning samt kläckare med tillhörande utrustning rengöras noggrant och desinfekteras efter varje kläckningsomgång.

44 § Transportlådor av annan typ än engångstyp ska vara av material som är lätt att rengöra samt vara rengjorda och desinfekterade innan kycklingar sätts ner i dem.

Rengjorda lådor avsedda för leveranser av kycklingar får inte förvaras eller hanteras tillsammans med inkommet begagnat emballage innan detta gjorts rent.

Kläckbackar får utan rengöring användas för transport endast av sådana kycklingar som är kläckta i backarna. Sådana kläckbackar ska rengöras och desinfekteras innan de åter förs in i kläckerilokal.

45 § Varje kläckeri ska, i samråd med den officiella veterinären, upprätta hygienregler för personal och besökare. Antalet besök i kläckeri ska minimeras. Besök av andra än personer som sköter och har tillsyn över anläggningen ska anmälas till och godkännas av kläckerichef eller officiell veterinär. Den som utför transporter av kyckling eller ägg får inte medges tillträde till kläckerilokalen.

46 § Döda djur, ägg och skal samt övrigt riskavfall ska i avvaktan på oskadliggörande förvaras enligt den officiella veterinärens anvisningar.

47 § Ett program för mikrobiologisk hygienkontroll ska utarbetas i samråd med den officiella veterinären.

Programmet ska inkludera regelbunden bakteriologisk provtagning där prov ska tas från de rengjorda och desinfekterade ruvarna och kläckarna. Proven ska tas med kontaktagarplattor eller svabbar minst var sjätte vecka.

48 § Journal för kläckeri ska innehålla uppgifter om

1. äggens ursprung, ålder på äggen vid insättning i ruvare, mödrarnas ålder vid värpning,
2. kläckresultat inkluderande uppgifter om avvikelser från det normala,
3. företagna mikrobiologiska prover inkluderande resultatet av dessa,
4. vaccinationsprogram,
5. för daggamla kycklingar deras destination och
6. besök.

4 KAP. RESTRIKTIONER I HANDEL VID SJUKDOM ELLER MISSTANKE OM SJUKDOM

Allmänna bestämmelser

49 § Från anläggning där någon av sjukdomarna angivna i bilaga 1 misstänks eller har konstaterats får handel inte ske förrän anläggningen, eller del av anläggningen, är fri från sjukdomen. Beslut om sådan friförklaring fattas av Jordbruksverket.

50 § En anläggning som har tillförts fjäderfä, kläckägg eller sperma från anläggning där det finns misstanke om att en av de i bilaga 1 nämnda sjukdomarna förekommer får inte bedriva handel förrän Jordbruksverket beslutat att så får ske.

Handel får heller inte ske om det förekommit någon annan form av kontakt som kan medföra smitta med sådan anläggning som avses i första stycket.

Särskilda bestämmelser

51 § Vid infektion med *Mycoplasma gallisepticum* eller *Mycoplasma meleagridis* kan friförklaring enligt 50 § tidigast ske efter det att anläggningen blivit kontrollerad två gånger med negativt resultat och med minst 60 dagars mellanrum.

Övriga bestämmelser

52 § Om särskilda skäl föreligger kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i denna författning.

Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2010 då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:45) om obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä upphör att gälla.

MATS PERSSON

Margareta Tervell
(Enheten för häst, fjäderfä och vilt)

Bilaga 1

1. Aviär influensa
2. Newcastle disease (ND)
3. Hönstyfus (*Salmonella gallinarum*) och pullorumsjuka (*Salmonella pullorum*)
4. Salmonellainfektion annan än *S. gallinarum*, *S. pullorum*
5. Infektion med *Mycoplasma gallisepticum*
6. Infektion med *Mycoplasma meleagridis*

Bilaga 2

Provtagning per flock avelsfjäderfä av värphöns och slaktkyckling

Sjukdomframkallande agens	Ålder ¹			
	Under uppfödning 2 veckor före flytt till värpstall	Vid värpstart 24 veckor	Var 12:e vecka 36, 48, 60 ² veckor	Vid ca 48 veckor
<i>Salmonella pullorum/S. gallinarum</i>	-	60 prov	-	-
<i>Mycoplasma gallisepticum</i>	60 prov	60 prov	60 prov	
Paramyxovirus typ 1	-	-	-	60 prov
Egg Drop Syndrome	-	30 prov	-	-

Provtagning per flock avelsfjäderfä kalkon

Sjukdomframkallande agens	Ålder ¹			
	Under uppfödning, 2 veckor före flytt till värpstall	Vid värpstart 32 veckor	Var 12:e vecka 44, 56 veckor	Vid ca 56 veckor
<i>Salmonella pullorum/S. gallinarum</i>	-	60 prov	-	-
<i>Mycoplasma gallisepticum</i>	60 prov	60 prov	60 prov	
<i>Mycoplasma meleagridis</i>	60 prov	60 prov	60 prov	
Paramyxovirus typ 1	-	-	-	60 prov

¹Alla prov tas ± 1 vecka från angiven tidpunkt.

Provtagning per flock avelsfjäderfä annat än höns och kalkon

Salmonella pullorum/S.gallinarum: en gång årligen

Med provtagning i ovanstående tabeller avses blodprov

² provtagning vid 60 veckors ålder ska göras om slakt sker senare än vid 65 veckors ålder